

Subject card

Subject name and code	Roman Law - lecture, PG_00139337						
Field of study	Law						
Date of commencement of studies	October 2025		Academic year of realisation of subject		2025/2026		
Education level	uniform Master's studies		Subject group		Obligatory subject group in the field of study		
Mode of study	full-time studies		Mode of delivery		at the university		
Year of study	1		Language of instruction		Polish		
Semester of study	1		ECTS credits		3.0		
Learning profile	academic		Assessment form		exam		
Conducting unit	Division of Roman Law -> Department of Civil Law -> Faculty of Law and Administration -> Rector						
Name and surname of lecturer (lecturers)	Subject supervisor		dr hab. Jacek Wiewiorowski				
	Teachers		dr hab. Jacek Wiewiorowski				
Lesson types	Lesson type	Lecture	Tutorial	Laboratory	Project	Seminar	SUM
	Number of study hours	40.0	0.0	0.0	0.0	0.0	40
	E-learning hours included: 0.0						
	Additional information: online classes in exceptional situations (MS Teams)						
Learning activity and number of study hours	Learning activity	Participation in didactic classes included in study plan		Participation in consultation hours		Self-study	SUM
	Number of study hours	40		0.0		35.0	75
Subject objectives	After completing the course, the student should demonstrate knowledge of the practical sense and dogmatic construction of the discussed institutions of Roman private law and basic knowledge about their impact on the development of private law in modern times. It should also have basic information on the method of developing law in ancient Rome and the impact of Roman texts on building the science of law in medieval and modern Europe.						

Learning outcomes	Course outcome	Subject outcome	Method of verification
	[PRAWOJ5_WG01] has an in-depth and structured knowledge of the legal sciences and is familiar with the terminology and concepts of law and related fields	The student acquires deep and structured knowledge of legal sciences and knows terminology and concepts in the field of law and related fields, derived from Roman law and Roman legal tradition.	[SW4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_WG02] has an in-depth knowledge and understanding of the historical development of various legal systems and institutions	Student knows and understands the development of Roman law and its key institutions. He has knowledge about their influence on the contemporaries private law systems and understands the importance of Roman legal tradition for European continental legal tradition.	[SW4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_WG04] has a structured knowledge of the types of legal relationships and the regularities governing them	Student has basic knowledge about legal relations in Roman law and their rules, especially regarding the law of obligations, the ownership and inheritance law, and he is able to notice the impact of Roman law institutions for modern private law.	[SW4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_KK01] is able to evaluate level of knowledge and skills and understands the need for continuing education and the need to seek assistance from experts	Student acquires the ability to assess the level of his knowledge and skills, and also understands the need for constant education and seeking the help of experts.	[SK4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_UW01] has in-depth skills in observing and interpreting social phenomena, analysing their links with various areas of law and related sciences	Student acquires an ability to observe and interpret social phenomena on the example of the history of ancient Rome and the history of Europe in later epochs. He is able to analyze their connections with various areas of law and related sciences.	[SU4] test/exam - oral or written
	[PRAWOJ5_WG05] identifies in depth the various forms of social life, including the rights and duties of individuals in different contexts, with particular reference to the phenomena of violation of the law and their consequences	Student understands forms of social life in ancient Rome, the rights and obligations of persons, especially regarding the violations of law and their consequences in Roman law.	[SW4] test/exam - oral or written
Subject contents	Historia i tradycja prawa rzymskiego, Kształtowanie i ochrona praw prywatnych, Osoby i rodzina, Spadki, Posiadanie i prawa rzeczowe, Zobowiązania.		
Prerequisites and co-requisites	None		
Assessment methods and criteria	Subject passing criteria	Passing threshold	Percentage of the final grade
		51.0%	40.0%
		51.0%	60.0%

Recommended reading	Basic literature	Edycje ważniejszych źródeł prawa rzymskiego Edycje w języku polskim: <i>Digesta Justyniańskie. Księga pierwsza</i>, tłum. B. Szolc-Nartowski, Warszawa 2007 <i>Digesta Iustiniani. Digesta justyniańskie. Tekst i przekład</i>, (edd.) T. Palmirski [et al.], wyd. I, t. I (ks. 1-4) i II (ks. 511), Kraków 2013, tomy III (ks. 1219) i IV (ks. 2027), Kraków 2014, t. V.1-2 (ks. 28-36), Kraków 2015; t. VI.1-2 (ks. 37-44), Kraków 2016; t. VII.1-2 (ks. 45-50), Kraków 2017. <i>Gaius, Instytucje</i>, (edd.) C. Kunderewicz, J. Rezler. Warszawa 1982. <i>'Gai Institutiones'. Instytucje Gaiusa. Tekst i przekład</i>, (ed.) W. Rozwadowski, Poznań 2003. <i>Instytucje Justyniana</i>, (ed.) C. Kunderewicz, Warszawa 1986. <i>Institutiones Iustiniani. Instytucje Justyniańskie. Tekst i przekład</i>, (ed.) T. Palmirski [et al.], Kraków 2018. <i>Instytucje Justyniańskie</i>, (ed.) T. Palmirski, [tłum.] K. Kilman [et al.], Warszawa 2022. Kodeks Justyniański, t. I (ks. 1-2); t. 2 (ks. 3-5), t. 3 (ks. 6-8), t. 4 (ks. 9-12), (ed.) T. Palmirski, [tłum.] K. Hilman [et al.], Warszawa 2022-2023-2024. <i>Ulpiani liber singularis regularum</i>, (edd.) A. Dębiński, K. Burczak, Lublin 2016. <i>Ustawa XII Tablic. Tekst - tłumaczenie - objaśnienia</i>, (ed.) M, i J. Zabłoccy, Warszawa 2000. <i>Zbiór prawa moźeszowego i rzymskiego</i>, (ed.) A. Dębiński, Lublin 2011. Edycja <i>Corpus iuris civilis</i> dostępna w zasobach internetowych: <i>Institutiones Iustiniani, Digesta Iustiniani</i>, [w:] <i>Corpus iuris civilis</i>, vol. 1, edd. T. Mommsen, P. Krueger, Berolini 1892 https://archive.org/details/corpusiuriscivil00krueuoft/page/n5 <i>Codex Iustinianus</i>, [w:] <i>Corpus iuris civilis</i>, vol. 2, ed. P. Krueger, Berolini 1892 https://archive.org/details/corpusiuriscivil02krueuoft <i>Novellae Iustiniani</i>, [w:] <i>Corpus iuris civilis</i>, vol. 3, ed. R. Schoell, Berolini 1895 https://archive.org/details/corpusiuriscivil03krueuoft/page/n6 Edycja <i>Codex Theodosianus</i> dostępna w zasobach internetowych: <i>Theodosiani libri XVI cum Constitutionibus Sirmondianis et Leges novellae ad Theodosianum pertinentes</i>, edd. Th. Mommsen, P. M.
---------------------	------------------	---

Meyer, vol. 1-2, Berolini 1905

<https://archive.org/details/theodosianibr01sirmgoog>

<https://archive.org/details/theodosianibr00codeuoft/page/8/mode/2up>

Wskazane wyżej oraz inne źródła prawa rzymskiego, w wersjach oryginalnych oraz tłumaczenia na języki nowożytny dostępne są na stronie *Roman Law Library* <http://droitromain.upmf-grenoble.fr/>

Podręczniki

Dajczak, W., Giaro, T., Longchamps de Bérier, F., *Prawo rzymskie. U podstaw prawa prywatnego*, Warszawa 2018 (3. wydanie) - możliwe jest też korzystanie z wcześniejszych edycji podręcznika (w ramach wymogów egzaminacyjnych uwzględniana jest edycja z 2018 r.)

Kolańczyk, K., *Prawo rzymskie*, Warszawa 2021 (6. wydanie) - możliwe jest też korzystanie z wcześniejszych edycji podręcznika

Wołodkiewicz, W., Zabłocka, M., *Prawo rzymskie. Instytucje*, Warszawa 2023 (7. wydanie) - możliwe jest też korzystanie z wcześniejszych edycji podręcznika

Rozwadowski, W., *Prawo rzymskie. Zarys wykładu z wyborem źródeł*, Poznań 1992.

Inne prace podstawowe

Dajczak, W., Giaro, T., Longchamps de Bérier, F., *Warsztaty prawnicze. Prawo Rzymskie*, Bielsko Biała 2013 (2. wydanie)

Supplementary literature	Kupiszewski, H., <i>Prawo rzymskie a współczesność</i>, Bielsko Biala 2013 (2. wydanie) - możliwe jest też korzystanie z wcześniejszej edycji książki. Kuryłowicz, M., <i>Prawo rzymskie. Historia, tradycja, współczesność</i>, Lublin 2003. Litewski, W., <i>Podstawowe wartości prawa rzymskiego</i>, Kraków 2001 https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/243365/litewski_podstawowe_wartosci_prawa_rzymskiego_2001.pdf Rozwadowski, W., Tradycje prawne, [w:] M. Safjan (red.), <i>System prawa prywatnego. Prawo cywilne-część ogólna</i>, tom. 1, wyd. 2, Warszawa 2012, s. 1-29. Słowniki: Sondel, J., <i>Słownik łacińsko-polski dla prawników i historyków</i>, Kraków 2006. Berger, A., <i>Encyclopedic Dictionary of Roman Law</i>, Philadelphia 1953 https://archive.org/details/bub_gb_oROLAAAIAAJ Dębiński, A., Jońca, M., <i>Leksykon tradycji rzymskiego prawa prywatnego. Podstawowe pojęcia</i>, Warszawa 2016. Litewski, W., <i>Słownik encyklopedyczny prawa rzymskiego</i>, Kraków 1998. Wołodkiewicz, W. (red.), <i>Prawo rzymskie. Słownik encyklopedyczny</i>, Warszawa 1986. Por. też: Urbanik, J., Materiały pomocnicze do studium prawa rzymskiego późnej starożytności, [w:] <i>Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu. Źródłoznawstwo czasów późnego antyku</i>, (red.) E. Wipszycka, Warszawa 1999, s. 618-624. <i>Łacińska terminologia prawnicza</i>, (red. J. Zajadło), Warszawa 2019 (3. wydanie). Leraczyk, I., <i>Rzymskie prawo karne. Bibliografia</i>, Lublin 2021. "Edukacja prawnicza" 1 (178) rok akademicki 2020/2021 https://www.edukacjaprawnicza.pl/download/Edukacja-Prawnicza-Nr1-na-rok-20202021.pdf Wykaz innych prac dodatkowych (wybór) Alföldy, G., <i>Historia społeczna starożytnego Rzymu</i>, [tłum.] A.
--------------------------	---

	Gierlińska, Poznań 1998. <i>Handbuch des Römischen Privatrechts.</i> Hrsg. von U. Babusiaux, Ch. Baldus, W. Ernst, F.-S. Meissel, J. Platschek, Th. Rufner, Bd. I-III, Tübingen 2023. Giardina A., (red), <i>Człowiek Rzymu</i>, tłum. P. Bravo, Warszawa 1997. Guarino, A., <i>Diritto privato romano</i>, Napoli 2001 (12. wydanie). Harper, K., <i>Los Rzymu. Klimat, choroby i koniec imperium</i>, [tłum.] G. Smółka, Oświęcim 2021. Johnston, D. (ed.), <i>The Cambridge Companion to Roman Law</i>, Cambridge 2015. Jońca, M., <i>Prawo rzymskie. Mirabilia</i>, Warszawa 2020. Kaser, M., <i>Das römische Privatrecht. Erster Abschnitt: Das altrömische, das Vorklassische und klassische Recht.</i> Zweite, neubearbeitete Auflage, München 1971. Kaser, M., <i>Das römische Privatrecht, 2. Die nachklassischen Entwicklungengen</i>, München 1975 (2. ed.). Kaser, M., Hackl, K., <i>Das römische Zivilprozessrecht, Zweite Auflage</i>, neu bearbeitet von K. Hackl, München 1996. Kosiński, R., Twardowska, K. (red.), <i>Świat rzymski w V wieku</i>, Kraków 2010, zwłaszcza ss. 209-328. Filipczak, P., Kosiński, R., (red.), <i>Świat rzymski w IV wieku</i>, Kraków 2015, zwłaszcza ss. 239-252. Litewski, W., <i>Jurisprudencja rzymska</i>, Kraków 2000. Mousorakis, G., <i>A Legal History of Rome</i>, London New York 2007. Mousourakis, G., <i>Fundamentals of Roman Private Law</i>, Berlin Heidelberg 2012. Nikodem, J., Sikorski D. A. (red.), <i>Vademecum historyka mediewisty</i>, Warszawa 2012, zwłaszcza ss. 334-375. <i>The Oxford Handbook of Roman Law and Society</i>, (Eds.) P. J. du Plessis, C. Ando, and K. Tuori, Oxford 2016. Rainer, J. M., <i>Das Römische Recht in Europa</i>, Wien 2012. Reszczyński, J., Wstęp, [w:] <i>Digesta Iustiniani. Digesta Justyniańskie. Wstęp i przekład</i>, Pod redakcją T. Palmirskiego (), t. I., Kraków 2013, s. 9-53. Ryann, G., <i>Nagie posągi, brzuchaci gladiatorzy i słonie bojowe</i>, [tłum.] T. Hornowski, Poznań 2023.
--	--

	Stein, P., <i>Roman Law in European History</i>, Cambridge 1999. Stolte, B., Legal Thought, [w:] <i>The Cambridge Intellectual History of Byzantium</i>, Eds. A. Kaldellis, N. Siniosoglou, Cambridge 2017, s. 141-166. Talamanca, M. (ed.), <i>Lineamenti di storia del diritto romano</i>, Torino 1989. Waelkens, L., <i>Amne adverso. Roman Legal Heritage in European Culture</i>, Leuven 2015. <i>Historia życia prywatnego. t. I.: Od Cesarstwa Rzymskiego do roku tysięcznego</i>, [red.] P. Veyne, tłum. K. Arnstowicz, M. Roztworowska, red. naukowa przekładu A. Łoś, Wrocław-Warszawa-Kraków 1998. Winniczuk, L., <i>Ludzie zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu</i>, Warszawa 1983. Wipszycka, E., Źródła normatywne świeckie, [w:] <i>Vademecum historyka starożytnej Grecji i Rzymu. Źródłoznawstwo czasów późnego antyku</i>, (red.) E. Wipszycka, Warszawa 1999, s. 586-617. Zajadło, J., <i>Cyceron dla prawników</i>, Gdańsk 2019. Zimmermann, R., <i>The Law of Obligations. Roman Foundations of the Civilian Tradition</i>, Oxford 1996. Prace dostępne w zasobach internetowych (wybór): Dajczak, W.: - Dwa przykłady wykorzystania prawa rzymskiego we współczesnej praktyce prawnej, "Palestra" 11-12 (1996), s. 39-41 (zob. http://bibliografie.wpia.uw.edu.pl/bprp/) - Problem ponadczasowości zasad prawa rzymskiego. Uwagi w dyskusji o nowej europejskiej kulturze prawnej, "Zeszyty Prawnicze" [UKSW] 5.2 (2005), s. 722 (zob. http://bibliografie.wpia.uw.edu.pl/bprp/) - Błędy poznawcze a tęsknota za użytecznością nauki prawa rzymskiego, Forum Prawnicze 3 (17) (2013), s. 9-20 https://forumprawnicze.eu/wszystkie-numery/2013/40-numer-3-17/54-wojciech-dajczak-bledy-poznawcze-a-tesknota-za-uzytecznoscia-nauki-prawa-rzymskiego Dajczak, W., Longchamps de Bérier, F., Prawo rzymskie w czasach dekodyfikacji, "Forum Prawnicze" 10 (2012), s. 8-22 https://ruj.uj.edu.pl/xmlui/bitstream/handle/item/25842/dajczak_longchamps-de-berier_prawo_rzymskie_w_czasach_dekodyfikacji_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y Dingledy, F. W., The Corpus Juris Civilis: A Guide to Its History and Use, Legal Reference Services Quarterly 35:4 (2016), s. 231-255, DOI/ 10.1080/0270319X.2016.1239484, 2016, Available at SSRN: https://
--	--

	ssrn.com/abstract=2884811 Giaro, T., Roman Law Always Dies with a Codification, [w:] <i>Roman Law and European Legal Culture</i>, red. A. Dębiński, M. Jońca, Lublin 2008, s. 15-26 https://www.academia.edu/2961464/Roman_Law_always_dies_with_a_codification Jońca, M.: - <i>Prawo rzymskie. Marginalia</i>, Lublin 2012 https://www.academia.edu/41167813/Prawo_rzymskie_Marginalia - <i>Rzymskie prawo karne. Instytucje</i>, Lublin 2021 https://www.academia.edu/79099633/Rzymskie_prawo_karne_Instytucje Kuryłowicz, M.: - <i>Prawo rzymskie jako fundament europejskiej kultury prawnej</i>, Zeszyty Prawnicze 1.1 (2001), s. 9-25 DOI: https://doi.org/10.21697/zp.2001.1.01 - <i>Od totalitaryzmu do humanitaryzmu. Literackie wizje prawa rzymskiego</i>, Zeszyty Prawnicze 11,1 (2011), s. 13-37 https://czasopisma.uksw.edu.pl/index.php/zp/article/view/988 - <i>Aequitas i iustitia w rzymskiej praktyce prawnej</i>, "Annales UMCS. Sectio G" 61.1 (2019), s. 173-188 DOI: 10.17951/g.2019.66.1.173-188 Schulze, R., <i>Der Europäische Rechts- und Verfassungsgeschichte zu den gemeinsamen Grundlagen europäischer Rechtskultur</i>, Budapest 2005, ss. 16 http://majt.elte.hu/Tanszekek/Majt/TanszekiKiadvanyok/doc/RV05.pdf Sobczyk, M., <i>Prawo rzymskie przed sądami Wspólnot Europejskich</i>, <i>Studia Prawnoustrojowe</i> 7 (2007), s. 279-294 http://wpia.uwm.edu.pl/czasopisma/sites/default/files/uploads/Studia_Prawno_Ustrojowe/2007/7/279-294.pdf Sprengler, H.-D., <i>Römisches Recht und europäische Rechtskultur</i>, [w:] G. Buchstab, (Hrsg.), <i>Die kulturelle Eigenart Europas</i>, Freiburg i. Brsg. 2010, s. 43-68 http://www.kas.de/upload/dokumente/verlagspublikationen/Kulturelle_Eigenart/kulturelle_eigenart_spengler.pdf Stein, P., <i>Interpretation and Legal Reasoning in Roman Law</i>, <i>Chicago-Kent Law Review</i> 70 (1995), s. 1539-1556 https://scholarship.kentlaw.iit.edu/ciklawreview/vol70/iss4/7 Wieacker, F., <i>The Importance of Roman Law for Western Civilization and Western Legal Thought</i>, 4 B.C., "Indiana International & Comparative Law Review" 257 (1981), http://lawdigitalcommons.bc.edu/iclr/vol4/iss2/2 Wiewiorowski, J.: - <i>Paremie prawnicze w zwierciadle ewolucji</i>, [w:] <i>Podejście ewolucyjne w naukach społecznych</i>, redakcja naukowa J. Polowczyk, H. Witczak, M. Błaszak, Warszawa 2018, s. 121-151 https://www.academia.edu/40462196/Paremie_prawnicze_w_zwierciadle_ewolucji
--	---

		- Zakaz retroakcji określony w art. 3 k.c. w świetle europejskiej tradycji prawnej, "Gdańskie Studia Prawnicze" 39 (2018), s. 413-434 https://prawo.ug.edu.pl/sites/default/files/nodes/strona-pia/33461/files/39wiewiorowski.pdf - Reguły prawa rzymskiego a aktualne polskie problemy ustrojowe, Czas Kultury 207.4 (2020), s. 51-57 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://czasokultury.pl/wp-content/uploads/2021/03/JWiewiorowski_RegulyPrawaRzymskiegoAAktualnePolskieProblemyUst Wołodkiewicz, W.: - 'Ius et lex' w rzymskiej tradycji prawnej, "Ius et lex" 1 (2002), s. 51-61 http://www.iusetlex.pl/pdf/magazyn/w_rzymskiej.pdf - <i>Europa i prawo rzymskie. Szkice z historii europejskiej kultury prawnej</i>, Warszawa 2009 IBUK libra (dostępna za pośrednictwem serwera Biblioteki Głównej UG) Zabłocka, M., U źródeł zasady audiatur et altera pars, Zeszyty Prawnicze 16.4 (2016), s. 5-10 https://czasopisma.uksw.edu.pl/index.php/zp/article/view/1600 Zimmermann, R., Roman Law and European Culture, "New Zealand Law Review" 341 (2007), s. 341-372 http://www.direitocontemporaneo.com/wp-content/uploads/2014/02/Roman-Law-and-European-Culture.pdf Inne prace dodatkowe podają osobno prowadzący zajęcia w kwestionariuszach zadań
	eResources addresses	Supplementary https://droitromain.univ-grenoble-alpes.fr/ - Roman Law Library. By Y. Lassard et A. Koptev Website - sources of Roman law and literature http://iuscivile.com/ - Website Roman Law Resources Ernest Metzger, University of Glasgow School of Law https://bibliografie.wpia.uw.edu.pl/ - Bibliography of post-war Polish Roman law studies https://praworzyskie.ug.edu.pl/wp-content/uploads/2014/01/Dodatkowe-materia%C5%82y-pomocnicze-2.doc - Additional auxiliary materials https://archive.org/ - Internet Archive - Biblioteka internetowa

Example issues/ example questions/ tasks being completed	Egzamin pisemny - składa się z dwóch części: Część I - 60 minutSześć pytań otwartych (Historia i tradycja prawa rzymskiego, Kształtowanie i ochrona praw prywatnych, Osoby i rodzina, Spadki, Posiadanie i prawa rzeczowe, Zobowiązania - po 10 minut); po zakończeniu pisanie prace są zbierane i studenci po 10 minutowej przerwie przystępują do części drugiej. Część II - 45 minut analiza jednego tekstu źródłowego, innego niż teksty źródłowe omawiane w podczas ćwiczeń (przedstawiony studentom w trakcie ćwiczeń schemat analizy tekstów źródłowych jest wymagany na egzaminie)w trakcie tej części egzaminu studenci mają możliwość korzystania z dowolnych materiałów dodatkowych, co jest nawiązaniem do wymogów egzaminów końcowych w ramach aplikacji prawniczych Egzamin ustny (dla osób, które uzyskały ocenę bardzo dobrą z ćwiczeń lub były laureatami lokalnego konkursu prawa rzymskiego - pierwsze pięć miejsc): składa się z trzech pytań, polegających na analizie tekstów źródłowych, w trakcie której weryfikowana jest również wiedza teoretyczna z przedmiotu ((Historia i tradycja prawa rzymskiego, Kształtowanie i ochrona praw prywatnych, Osoby i rodzina, Spadki, Posiadanie i prawa rzeczowe, Zobowiązania). Egzamin ustny odbywa się w przeddzień wyznaczonego terminu egzaminu pisemnego.
Work placement	Not applicable

Document generated electronically. Does not require a seal or signature.